

*Beata Wieteska-Rosiak**

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

1. WPROWADZENIE

Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR *Corporate Social Responsibility*) coraz częściej jest tematem dyskusji podmiotów gospodarczych, władz publicznych, organizacji pozarządowych i całego społeczeństwa. Działania rozwiązujące problemy ochrony środowiska oraz lokalnych społeczności są podejmowane dobrowolnie przez aktorów regionalnych, w tym również przez zakłady ubezpieczeń. Uwzględnianie w swoich strategiach filozofii CSR wskazuje na dojrzałość firm, które mają na uwadze, iż oddziałują w różny sposób na otoczenie i w konsekwencji czują się za nie odpowiedzialne. Artykuł ma na celu przybliżyć aktywność zakładów ubezpieczeń w Polsce w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu przedstawiając przykładowe działania w tym obszarze.

2. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Zakłady ubezpieczeń poprzez swoją działalność aktywnie oddziałują na sferę społeczno-gospodarczą. Ubezpieczenie jest to jedna z form radzenia sobie z ryzykiem. Pozwala ona zabezpieczyć się danej jednostce lub podmiotowi przed finansowymi skutkami zdarzeń niepożądanych zarówno ze źródeł naturalnych lub antropogenicznych¹. Ubezpieczenie może zawrzeć każdy, opłacając ustaloną odpowiednio przez zakład składkę ubezpieczeniową. Według A. L. Mayersona „ubezpieczenie to urządzenie umożliwiające zastąpienie nieznannej, lecz dużej straty, małą lecz znaną stratą czyli składką ubezpieczeniową”². Kodeks cywilny

* Dr, Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, 90-214 Łódź, ul Rewolucji 1905 r. nr 39.

¹ W. Ostasiewicz, *Składki i ryzyko ubezpieczeniowe. Modelowanie stochastyczne*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004, s. 12.

² T. Michalski, A. Karmańska, A. Śliwiński, *Ubezpieczenia gospodarcze. Ryzyko i metodologia oceny*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2004, s. IX–X.

definiuje pojęcie umowy ubezpieczenia (art. 805), której zawarcie zobowiązuje zakład ubezpieczeń jako ubezpieczyciela, do spełnienia określonego świadczenia (tj. sumy pieniędzy, renty lub innego świadczenia) w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę³.

Wyróżnia się ubezpieczenia społeczne i gospodarcze. Pierwsze z nich są instrumentem wykorzystywanym w ramach systemu zabezpieczenia społecznego. Drugie natomiast stanowią ubezpieczenia majątkowe bądź osobowe. W ubezpieczeniach majątkowych przedmiotem ubezpieczenia są dobra materialne oraz prawa i obowiązki majątkowe osób fizycznych i prawnych oraz podmiotów nie posiadających osobowości prawnej. W ubezpieczeniach osobowych natomiast przedmiotem ubezpieczenia jest osoba fizyczna, jej życie, zdrowie i zdolność do pracy. Ubezpieczenia majątkowe odgrywają olbrzymią rolę w życiu społecznym oraz gospodarczym bowiem rekompensują ubezpieczonym straty finansowe jakie można zarejestrować w przypadku wystąpienia zdarzenia niepożądanego. Przykładem mogą być wypłaty odszkodowań z tytułu powodzi, silnych wiatrów, czy pożarów, które wykorzystywane są na np. odbudowę zniszczeń powstałych w budynkach, budowlach, czy infrastrukturze, oddziałując pozytywnie na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, miasta, czy regionu. Ubezpieczenia mają na celu między innymi łagodzić straty materialne i niematerialne jednostki, grupy społecznej, podmiotów gospodarczych, organizacji dotkniętych przez negatywne skutki zdarzenia z różnych źródeł⁴.

Należy podkreślić, że ochrona ubezpieczeniowa nie pozwala uniknąć wystąpienia zdarzenia niepożądanego oraz ewentualnych szkód. Oznacza wyłącznie gotowość przejęcia przez zakład ubezpieczeń negatywnych finansowych skutków zagrożeń⁵. W konsekwencji uzyskane w ramach ochrony ubezpieczeniowej bezpieczeństwo można rozpatrywać z trzech punktów widzenia⁶:

- *ekonomicznego*, wypłata odszkodowania pozwala zachować ciągłość finansową określonego podmiotu,
- *społecznego*, ubezpieczenie postrzegane jest jako narzędzie, które przywraca więzi, relacje w organizacjach i gospodarstwach domowych,
- *psychologicznego*, gdzie zawarcie ubezpieczenia, daje ubezpieczonemu poczucie bezpieczeństwa, pewności, spokoju, bowiem w razie wystąpienia szkody może liczyć na pomoc zakładu ubezpieczeń.

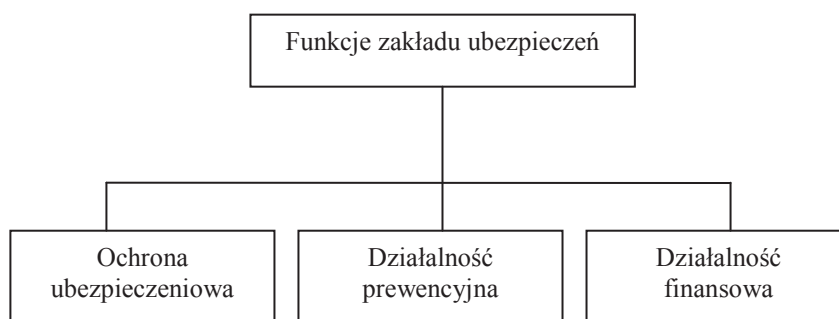
³ Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r., DzU 1964, nr 16, poz. 93 z późn. zm., art. 805.

⁴ T. Sangowski (red.), *Ubezpieczenia gospodarcze*, Poltext, Warszawa 1998, s. 133.

⁵ J. Handschke, *Funkcje ubezpieczeń gospodarczych*, [w:] T. Sangowski (red.), *Ubezpieczenia gospodarcze*, Poltext, Warszawa 1998, s. 81.

⁶ J. Łańcucki, *Usługa ubezpieczeniowa – jej istota, charakter, jakość oraz formy organizacyjne*, [w:] T. Sangowski (red.), *Ubezpieczenia gospodarcze*, Poltext, Warszawa 1998, s. 60; W. Głabiszewski, *Konkurencyjność działających w Polsce Zakładów Ubezpieczeń Majątkowych w procesie integracji Polski z Unią Europejską*, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń 2005, s. 131–132.

Wśród funkcji jakie pełnią zakłady ubezpieczeń wymienia się funkcję ochrony ubezpieczeniowej, w formie udzielania ochrony ubezpieczeniowej oraz finansową jako np. utworzenie rezerw kapitału zapasowego. Należy podkreślić, że podmioty te pełnią również funkcję prewencyjną, m. in. z obszaru profilaktyki przeciwpożarowej, przeciwkradzieżowej, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, bezpieczeństwa wodnego i górskiego (rys. 1). Art. 149 *Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej* stanowi, iż „zakład ubezpieczeń może tworzyć fundusz prewencyjny przeznaczony na finansowanie działalności zapobiegawczej, w wysokości nieprzekraczającej 1% składki przypisanej na udziale własnym w ostatnim roku obrotowym”.

Rys. 1. Podstawowe funkcje zakładu ubezpieczeń

Źródło: J. Monkiwicz, *Podstawy ubezpieczeń – mechanizmy i funkcje*, Poltext, Warszawa 2000, s. 65.

Oznacza to, że organizacje mogą przeznaczać pewną pulę środków finansowych na zapobieganie zagrożeniom, których realizacja może wiązać się z powstaniem strat w życiu, zdrowiu mieszkańców oraz ich mieniu, a także mieniu państwa, samorządu, przedsiębiorstw oraz strat w środowisku. Zakłady ubezpieczeń podejmując działania prewencyjne (tzw. prewencja ubezpieczeniowa) przyczyniają się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia niepożądanego oraz strat jakie się z nim wiąże, a tym samym do ograniczenia liczby zgłoszonych szkód oraz wysokości wypłacanych odszkodowań. Działania zapobiegające wystąpieniu zagrożeń naturalnych i antropogenicznych realizowane są także przez władze rządowe i samorządowe, organizacje pozarządowe i społeczeństwo lokalne (tzw. prewencja ogólna). Należy podkreślić, że utrzymanie bezpieczeństwa należy do zadań własnych gminy, powiatu i województwa, co oznacza, że władze samorządowe nie mogą zrezygnować z tych zadań⁷.

⁷ T. Michalski, A. Karmańska, A. Śliwiński (red.), *op. cit.*, s. 130.

3. KONCEPCJA SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI A FUNKCJONOWANIE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Coraz częściej podmioty gospodarcze w swoich strategiach podejmują dobrowolne działania wpisujące się w filozofię społecznej odpowiedzialności biznesu. Przez CSR rozumie się koncepcję, w której „organizacje prowadząc działalność dobrowolnie uwzględniają ochronę środowiska, interesy społeczeństwa a także relacje z interesariuszami”⁸.

Tabela 1

Przykładowe definicje społecznej odpowiedzialności biznesu

Spółeczna odpowiedzialność to zestaw zobowiązań organizacji i umacniania społeczeństwa, w którym funkcjonuje [R. W. Griffin].
To filozofia prowadzenia działalności gospodarczej, uwzględniająca budowanie trwałych, przejrzystych relacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Biznes rozumiany jako odpowiedzialny powinien zdążyć w kierunku budowania i wdrażania takich strategii zarządzania w przedsiębiorstwie, które przez stwarzanie prawidłowych (partnerskich) warunków do efektywnego prowadzenia dialogu ze wszystkimi interesariuszami prowadzą do wzrostu konkurencyjności danego przedsiębiorstwa oraz budowania reputacji, a jednocześnie kształtowania korzystnych warunków dla rozwoju społeczno-ekonomicznego, tak na szczeblu lokalnym, regionalnym, jak i w skali całego kraju. Można powiedzieć, iż realizacja zasady CSR prowadzi do budowania strategii przewagi konkurencyjnej, opartej na dostarczaniu trwałej wartości zarówno dla udziałowców (akcjonariuszy), jak i pozostałych partnerów interesariuszy [T. Wołowicz].
Spółeczna odpowiedzialność firmy oznacza, iż jest ona moralnie odpowiedzialna i zobowiązana do rozliczania się przed prawem i społeczeństwem ze swej działalności. Odpowiedzialna jest przed: właścicielami, pracownikami, akcjonariuszami, klientami, wierzycielami, bankami, ruchami ekologicznymi, dostawcami, kooperantami, administracją państwową [L. Zbiegień-Maciąg].
Spółeczna odpowiedzialność to zobowiązanie biznesu do etycznego zachowania oraz przyczyniania się do zróżnicowanego rozwoju ekonomicznego poprzez pracę z zatrudnionymi i ich rodzinami, społecznością lokalną oraz społeczeństwem jako całością w celu podnoszenia jakości ich życia [World Business Council for Sustainable Development].
Spółeczna odpowiedzialność to moralna odpowiedzialność firmy i zobowiązania do rozliczenia się przed społeczeństwem ze swojej działalności; zwłaszcza grupami wewnętrznymi – właścicielami, pracownikami oraz grupami zewnętrznymi – akcjonariuszami i klientami; władzami lokalnymi, grupami nacisku, ruchami ekologicznymi, konsumentkami i dostawcami oraz kooperantami i administracją państwową [Z. Zbiegień-Maciąg].

Źródło: J. Korpus, *Spółeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w obszarze kształtowania środowiska pracy*, Wydawnictwo Placet, Warszawa 2006, s. 52–54; J. Nakonieczna, *Spółeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw międzynarodowych*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2008, s. 19–23.

⁸ Green Paper, *Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility*, Brussels 2001, s. 6.

Interesariuszami firmy są wszelkie jednostki, podmioty, na które wpływ ma funkcjonowanie przedsiębiorstwa oraz te, które mają wpływ na działalność przedsiębiorstwa, np. pracownicy, klienci, dostawcy, władze lokalne. Tabela 1 przedstawia przykładowe definicje społecznej odpowiedzialności biznesu koncepcji różnych autorów. Wszystkie jednak mają wspólną cechę. Nawiązują do odpowiedzialności firmy przed społeczeństwem i środowiskiem oraz podkreślają budowę relacji z wszystkimi interesariuszami firmy.

W myśl koncepcji CSR firmy zobowiązują się do prowadzenia biznesu w taki sposób, aby był on zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Różni się cztery podejścia podmiotów gospodarczych do społecznej odpowiedzialności biznesu⁹:

a) opór – podejście związane jest z organizacjami, które nie podejmują działań społecznie odpowiedzialnych. Są bierne w tym aspekcie, natomiast w przypadku, gdy przekroczą obowiązujące zasady etyczne lub prawne, najczęściej temu zaprzeczają i nie chcą przyjąć na siebie żadnej odpowiedzialności;

b) społeczny obowiązek – ta postawa cechuje podmioty, których działania są zgodne z obowiązującym prawem i etyką, jednakże nie obejmują żadnych działań przyjaznych otoczeniu w którym funkcjonują;

c) społeczna reakcja – firmy przestrzegają prawa i etyki oraz sporadycznie podejmują działania społecznie i środowiskowo odpowiedzialne;

d) społeczny wkład – jest to najwyższy poziom zaangażowania przedsiębiorstw w realizację działań wpływających pozytywnie na środowisko oraz społeczeństwo lokalne. To podmioty gospodarcze, które na stałe wpisują zasady CSR w zarządzanie strategiczne przedsiębiorstwem.

Wśród korzyści, dla których organizacje działają w myśl CSR, wymienia się między innymi: budowę wizerunku firmy oraz przewagi konkurencyjnej; poprawę relacji i wzrost zaufania ze strony społeczeństwa oraz władz samorządowych; wzrost zainteresowania inwestorów; poprawa wiarygodności w oczach pracowników, klientów, dostawców, partnerów biznesowych; lepsze przestrzeganie przepisów prawa; zmniejszenie kosztów funkcjonowania; wzrost produkcji, jakości i sprzedaży; podnoszenie poziomu kultury organizacyjnej¹⁰.

Zakłady ubezpieczeń są podmiotem szczególnego zaufania publicznego. Rynek ubezpieczeniowy, w tym zakłady ubezpieczeń, przyjęły tzw. zbiór *Zasad Dobrych Praktyk Ubezpieczeniowych*, opublikowany w 2009 r. przez Polską Izbę Ubezpieczeń. Wśród nich wskazuje się, że podmioty te „prowadzą swą działalność zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami, tzw. społecznie odpowiedzialnego biznesu, jak również aktywnie uczestniczą w procesie rozwoju i doskonalenia tych zasad. W szczególności zakłady ubezpieczeń działają ze

⁹ J. Korpus, *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w obszarze kształtowania środowiska pracy*, Wydawnictwo Placet, Warszawa 2006, s. 58–59.

¹⁰ K. Bem, *Motywy zaangażowania społecznego biznesu i płynące z tego korzyści*, [w:] J. Sosnowski (red.), *Społeczna odpowiedzialność organizacji gospodarczych*, Wydawnictwo Kieleckie Towarzystwo Edukacji Ekonomicznej, Kielce 2008, s. 60–65.

świadomością, że dążeniu do realizacji zadań biznesowych winno towarzyszyć budowanie prawidłowych relacji ze wszystkimi interesariuszami w oparciu o reguły dialogu, uczciwości, tolerancji, zachowań proekologicznych i społecznej misji¹¹. Zakłady ubezpieczeniowe w myśl zapisów powyższej zasady realizują dobrowolnie działania społecznie odpowiedzialne. Wpisują się one również w działalność prewencyjną firm. Liczba zdarzeń niepożądanych oraz związanych z tym wypłat odszkodowań z roku na rok wzrasta. Coraz częściej więc omawiane podmioty podejmują się realizacji działań, które mają na celu podnieść świadomość społeczeństwa na temat istniejących w ich otoczeniu zagrożeń, potencjalnych strat jakie mogą się wiązać z ich realizacją oraz form zabezpieczenia się przed nimi, a także wpisujących się w edukację szerokokorozumianego bezpieczeństwa. Oznacza to, że realizują poprzez działalność prewencyjną działania społecznie odpowiedzialne.

Funkcjonowanie zakładów oddziałuje na środowisko, a ono wpływa na funkcjonowanie firmy. Intensywna gospodarka człowieka, ingerencja w środowisko, eksploatacja zasobów środowiska przyczyniają się do globalnego ocieplenia. Zmiany klimatyczne sprzyjają rosnącej liczbie zdarzeń niepożądanych ze źródeł naturalnych tj. powodzi, huraganów, trąb powietrznych, burz. W *Raporcie Sterna*, utworzonego przez ekonomistę Nicholasa Sterna w 2006 r. wskazuje się, że straty z tytułu tych zdarzeń mogą sięgać nawet 20% światowego PKB. Zakłady ubezpieczeń ubezpieczając działalność przedsiębiorstw międzynarodowych określają wysokość składki w zależności od rodzaju zastosowanych technologii. Im organizacja wykorzystuje bardziej przyjazne środowisku innowacje tym składka ubezpieczeniowa może okazać się niższa, niż w przypadku gdyby stosowała nieaktualne rozwiązania. Zakład ubezpieczeń może również odmówić ochrony ubezpieczeniowej w przypadku zbyt dużego ryzyka z tytułu stosowanych przez firmę przestarzałych technologii. Te czynniki mogą oddziaływać na przedsiębiorstwa w pozytywny sposób, bowiem mogą one zmierzać do stosowania metod produkcji zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Przykład ten zaliczany jest do pośredniego oddziaływania zakładów na środowisko. Bezpośredni wpływ zakładów na pogorszenie stanu środowiska związany jest z wykorzystywaniem w działalności mediów, w tym wody, energii elektrycznej, ciepła, wykorzystywania materiałów, do których produkcji wykorzystuje się zasoby środowiska np. papier, a także produkcję odpadów¹².

Wśród narzędzi jakie przedsiębiorstwa mogą wykorzystywać w celu podejmowania działań skierowanych do społeczeństwa wymienia się¹³:

- pomoc finansową,
- pomoc rzeczową,

¹¹ www.piu.org.pl/zasady-dobrych-praktyk/project/132/pagination/1 z dnia 23.04.2012.

¹² *Raport społeczny PZU SA za rok 2010*, s. 34–35.

¹³ U. Gołaczewska-Kaczan, *Zaangażowanie społeczne przedsiębiorstwa*, Białystok 2009, s. 104–108.

- bezpłatne świadczenie usług,
- wolontariat pracowniczy,
- realizację inwestycji społecznych przy współdziałaniu władz publicznych.

W celu prowadzenia działalności gospodarczej przyjaznej środowisku, firmy wykorzystują dostępne im narzędzia, m. in.:

- budowę systemu zarządzania środowiskiem według norm ISO 14000, czy Systemu EMAS,
- prowadzenie polityki środowiskowej,
- zarządzanie łańcuchem dostaw,
- oferowanie na rynku zrównoważonych produktów finansowych.

Z przeprowadzonych na Uniwersytecie Groningen w Holandii badań poświęconym społecznej odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń wynika, że¹⁴: 32% badanych zakładów ubezpieczeń w Europie wdrożyło system zarządzania środowiskiem według normy ISO 14001, a 10% wykorzystując wytyczne EMAS; 60% prowadzi zrównoważoną politykę, 33% zarządza łańcuchem dostaw; 38% posiada w swojej ofercie zrównoważone produkty; 77% badanych podmiotów angażuje się w rozwiązywanie społecznych problemów.

4. PRZYKŁADY SPOŁECZNIE ODPOWIEDZIALNYCH DZIAŁAŃ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Na polskim rynku działa wiele zakładów ubezpieczeń. Poniżej przedstawiono przykłady działań społecznie i środowiskowo odpowiedzialnych zakładów ubezpieczeń, tj. PZU SA, STU Ergo Hestia SA, TU Allianz SA, ING Życie, TUiR Warta SA.

Zakłady ubezpieczeń już w fazie tworzenia strategii określają cele i zadania wpisujące się w koncepcję społecznej i środowiskowej odpowiedzialności. Przykładowo, PZU w swoich dokumentach strategicznych koncentruje się m. in. na byciu społecznie odpowiedzialnym oraz na budowaniu odpowiednich relacji ze swoimi interesariuszami. Firma w 2010 r. utworzyła pierwszy raport dotyczący zrównoważonego rozwoju oraz działalności społecznej spółki. TUiR Warta dąży do rozwoju społeczności co potwierdza sformułowana misja „Jesteśmy, aby pomagać ludziom bezpiecznie spełniać marzenia”. Podobnie zakład ubezpieczeń ING Życie w swojej misji kieruje się wartościami takimi jak: społeczna i środowiskowa odpowiedzialność, uczciwość, otwartość i przejrzystość oraz szacunek. TU Allianz także prowadzi działalność zgodną z zasadami CSR¹⁵. Można wnioskować, iż wszelka aktywność zakładów ubezpieczeń zorientowana

¹⁴ B. Scholtens, *Corporate Social Responsibility in the International Insurance Industry*, „Sustainable Development” 2011, Vol. 19, s. 149. Źródło: baza Ebsco Uniwersytetu Łódzkiego.

¹⁵ www.allianz.pl, www.warta.pl, www.ingzycie.pl, www.pzu.pl, www.ergohestia.pl

na rozwój społeczności lokalnych, ochronę środowiska i kreowanie odpowiednich relacji ze wszystkimi interesariuszami skutkuje wzrostem konkurencyjności i innowacyjności podmiotów, co odzwierciedlają między innymi wyniki finansowe firm oraz przyznawane im nagrody i wyróżnienia.

PZU SA¹⁶

Zakład ubezpieczeń od wielu lat podejmuje działania wpisujące się w koncepcję społecznej odpowiedzialności. Dbą o swoich pracowników, klientów, środowisko oraz społeczeństwo. W myśl zrównoważonego rozwoju dba o środowisko przede wszystkim poprzez takie działania jak: segregację odpadów, efektywne wykorzystanie papieru, optymalizację oświetlenia w budynkach w celu minimalizacji zużycia energii, odpowiednią gospodarkę wodną.

Firma aktywnie włącza się w rozwiązywanie problemów społeczeństwa. Wykorzystuje do tego odpowiedni pakiet narzędzi. Jednym z nich jest utworzenie funduszu prewencyjnego na rzecz zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzeń niepożądanych z różnych źródeł. Działania zapobiegawcze realizowane są pod hasłem „z myślą o bezpieczeństwie”.

PZU przeprowadza przede wszystkim kampanie o tematyce bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Wśród nich należy wymienić: *Użyj wyobraźni 2009*, *Resztę opowiem jak wrócę 2008*, *Stop wariatom drogowym 2005–2006*, których celem była m. in. poprawa świadomości kierowców na temat negatywnych i nieodwracalnych skutków jakie wiążą się z przekraczaniem prędkości jazdy oraz popularyzację bezpiecznych zachowań na drogach.

Firma współpracuje także z służbami publicznymi, w tym Policją i Strażą Pożarną oraz organizacjami pozarządowymi, tj. Ochotniczą Strażą Pożarną, GOPR, TOPR. Kooperacja polega na dofinansowaniu działań tych podmiotów, organizacji seminariów i szkoleń o tematyce bezpieczeństwa oraz wspólnej realizacji programów prewencyjnych.

Równoległe z prowadzoną działalnością gospodarczą realizowane są działania związane z edukacją, np. organizacja konkursu *Wzbogacanie oferty edukacyjnej na terenach wiejskich i w małych miastach* mającego na celu propagować edukację na określonych obszarach. Wspomagane są również osoby niepełnosprawne w ramach np. konkursu *Rozwijanie aktywności społecznej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży*.

Towarzystwo Ubezpieczeniowe prowadzi również inne działania, tj. sponsoruje wydarzenia o tematyce kulturalnej, sportowej, naukowej oraz związane z nimi instytucje, np. sponsorowanie Teatru Wielkiego w Warszawie, Pikniku Lotniczego w Góraszce, XX Forum Ekonomicznego w Krynicy, V Europejskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych. Wśród innych działań wymienić można

¹⁶ Na podstawie: www.pzu.pl, *Raport społeczny PZU SA za rok 2010*, s. 36–43.

współpracę z PCK w Szczecinie, z fundacją Nasze Dzieci, fundacją Rodzin Górniczych.

STU Ergo Hestia SA¹⁷

Zakład ubezpieczeń w 2004 r. utworzył fundację *Integralia* na rzecz integracji zawodowej osób niepełnosprawnych. Jako podmiot pośredniczący w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych pomógł on w znalezieniu kilkudziesięciu osobom zatrudnienia w firmach zewnętrznych. Również osoby te podjęły pracę na stanowiskach pomysłodawcy inicjatywy. Dla fundacji pracuje na zasadach wolontariatu coraz więcej chętnych, w tym pracowników Ergo Hestia.

Organizacja przeprowadziła jedenaście edycji konkursu *Artystyczna Podróż Hestii*. Głównym celem wydarzenia jest promocja młodych artystów wyższych uczelni plastycznych. Laureat konkursu ma możliwość wyjazdu do Nowego Yorku, gdzie przez miesiąc poszerza wiedzę z obszaru plastyki, kultury. Drugie i trzecie miejsce nagradzane jest czekiem.

Towarzystwo zajmuje się również sponsoringiem. Od 2010 r., pięcioletnim wsparciem finansowym objęta została Hala Widowiskowo-Sportowa znajdująca się na granicy Sopotu i Gdańska. Środki finansowe przekazuje także do Sopotkiego Klubu Żeglarskiego Hestia-Sopot.

TU Allianz SA¹⁸

Zakład ubezpieczeń wspiera charytatywnie organizacje i fundacje. Realizuje program *Pomagamy*, w ramach którego wybierane są dwa projekty wspierające osoby w trudnej sytuacji życiowej, m. in. fundacji Dzieci Niczyje oraz Wspólna Droga. Działalnością charytatywną objęto również Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej (zakup sprzętu rehabilitacyjnego), czy Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi (otwarcie szkoły dla niewidomych dzieci w Laskach).

Firma współpracuje z uczelniami wyższymi w tym Szkołą Główną Handlową, Uniwersytetem Warszawskim, Wyższą Szkołą Ubezpieczeń i Bankowości przyznając nagrody najlepszym pracom magisterskim. Od kilku lat realizuje konkurs pt. Kultura, Nauka, Media wyróżniając statuetką Nike osoby o wybitnych osiągnięciach naukowych, upowszechnianiu nauki i uznana działalnością na rzecz lokalnych społeczności. W latach 2001–2006, wsparto finansowo wykopaliska archeologiczne w Kałdusie koło Chełmna realizowanych przez Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Przedsiębiorstwo angażuje się w rozwój kultury współpracując m. in. z Teatrem Muzycznym Roma. Wsparło również Fundację Dziecko i Sztuka, a w siedzibie firmy zorganizowano wystawę prac dzieci promując ich talent.

¹⁷ www.ergohestia.pl, www.integralia.pl, www.skz.sopot.pl, www.artystycznapodrozhestii.pl

¹⁸ www.serwis.allianz.pl

Allianz wspiera również rozwój sportu, w tym żeglarstwa, piłki nożnej, Formuły 1 oraz sportowców paraolimpijskich.

ING Życie¹⁹

Zakład utworzył fundację ING Dzieciom, która aktywnie działa od 1991 r. także przy udziale, w ramach wolontariatu, pracowników firmy. Działania wpisują się w globalny projekt ING pt. ING Chances for children. Do 2009 r. wsparcie finansowe otrzymało 905 różnorodnych placówek tj. fundacji, stowarzyszeń, związków; 601 placówek medycznych, 2 535 uczniów, 248 szkół, 79 przedszkoli, 54 domy dziecka. Celem podjętej inicjatywy jest przede wszystkim edukacja dzieci z terenów najuboższych, dzieci przewlekle chorych, krzewienie przedsiębiorczości wśród młodzieży oraz umożliwienie młodzieży z biednych rodzin nabycia wykształcenia wyższego.

W ramach przedsiębiorstwa utworzono sekcję wolontariacką, której uczestnicy brali udział np. w zbiórce dla domów dziecka oraz powodzian.

W 2000 r. utworzono Fundację Sztuki Polskiej ING, której celem jest promocja współczesnej sztuki polskiej poprzez m. in. organizację wystaw.

TUiR Warta SA²⁰

W zakresie społecznej odpowiedzialności towarzystwo, będąc świadome koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu, podpisało deklarację w sprawie polityki przeciwdziałania korupcji oraz w sprawie poszanowania praw człowieka. Ponadto realizowane są różnorodne kampanie społeczne, np. „Zepsuj humor bandycie”, dotycząca prewencji kryminalnej, czy „Kabecjanie dają radę” skierowany do uczniów klas I–III szkół podstawowych i obejmujący tematykę bezpieczeństwa dzieci w szkole, czy na drodze²¹. Wydana została także, w ramach programu społeczno-edukacyjnego „Podróże na medal”, książeczka promująca zasady bezpiecznego podróżowania²².

5. PODSUMOWANIE

Współcześnie coraz więcej przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej funkcjonuje w myśl filozofii społecznej odpowiedzialności biznesu. Działania odpowiedzialne są bardzo ważne z punktu widzenia społeczeństwa. Firmy anga-

¹⁹ www.ingzycie.pl, www.ingart.pl

²⁰ www.warta.pl

²¹ www.kabecjaniedajarade.pl

²² www.kampaniespoleczne.pl

żując się w rozwiązywanie lokalnych problemów przyczyniają się do prawidłowego rozwoju lokalnego. Działając w myśl zrównoważonego rozwoju przyczyniają się do ochrony środowiska podkreślając swoją odpowiedzialność za otoczenie, na które oddziałują.

Zakłady ubezpieczeń stają się ważnymi podmiotami, które powinny skoncentrować swoje działania na popularyzacji koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu wśród dużych, małych i średnich firm. Na co dzień bowiem prowadzą dialog z różnorodnymi przedsiębiorstwami, którym doradzają w kwestiach ochrony ubezpieczeniowej. Są więc podmiotem, który poprzez pełnioną funkcję może zwiększać świadomość swoich klientów na temat konieczności podejmowania działań odpowiedzialnych.

Wśród inicjatyw jakie podejmowane są w Polsce przez firmy z tego sektora wymienia się te skierowane na edukację osób niepełnosprawnych, dzieci z terenów wiejskich, młodzieży z rodzin o niskich dochodach. Realizowana jest także współpraca ze szkolnictwem wyższym. Wiele projektów polega na wsparciu sportu oraz kultury i sztuki poprzez jej promocję. Wśród specyficznego rodzaju inicjatyw wyróżnić należy te skierowane na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Programy i kampanie o tematyce bezpieczeństwa w efekcie przyczyniają się do poprawy poziomu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, tym samym zmniejszając straty w życiu, zdrowiu i mieniu z tytułu wypadków drogowych.

Należy zwrócić uwagę na słabą dostępność informacji na temat działalności zakładów ubezpieczeń w omawianym obszarze. Większość firm nie publikuje ogólnodostępnych raportów, czy sprawozdań o tej tematyce, ale upowszechnia je na swoich stronach internetowych. W artykule przedstawiono wyłącznie działania podejmowane przez kilka firm funkcjonujących na polskim rynku. Istniejące luki informacyjne wskazują na dwie możliwości. Pierwszą z nich jest to, iż większość zakładów ubezpieczeń w Polsce nie działa w myśl koncepcji CSR. Drugą jest stanowisko, że podmioty podejmują takie działania, jednakże poziom raportowania realizowanych inicjatyw jest bardzo niski. Zdarza się, że duże przedsiębiorstwa tworzą raporty na poziomie międzynarodowym. Główną ich cechą jest niska szczegółowość. W konsekwencji uniemożliwione jest pozyskanie wiedzy na temat lokalnych projektów zrealizowanych w Polsce.

Beata Wieteska-Rosiak

SOCIAL RESPONSIBILITY OF INSURANCE COMPANIES

Today, more and more companies and insurance companies lead activity under the concept of Corporate Social Responsibility. Involvement in resolving local problems and activities typing in the principles of sustainable development improves the company image and competitiveness. In Poland, among the socially responsible actions taken by insurance are focused on education, art

and culture support and improve safety. Companies also conduct environmental policy. They management of waste and water management. Insurance companies are subjects which every day create dialog with business. That's why they should be actively involved in promoting concept of social responsibility.

Key words: social responsibility, insurance company.